

יוחנן ע"י כולל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף פ.

חליפי תודה או ולד תודה¹ של תודת חובה או נדבה, האם טעונים לחם או לא?

בחליפי תודה	בתודת חובה (שאמר הרי עלי ²)	בתודת נדבה (שאמר הרי זו)
	לפני כפרה : טעון לחם אחר כפרה : אין טעון לחם ³	טעונים לחם - מרבה בתודות
בולד תודה	לפני כפרה - לר' יוחנן : טעון לחם ⁴ - לשמואל : אין טעון לחם ⁵ לאחר כפרה : אין טעון לחם	אין טעונים לחם - מותר תודה

האם אדם מתכפר בולד הקדש דלהלן לר' יוחנן? [תוד"ה מאי].

בולד תודה	בהפרישה ואח"כ נתעברה	בנתעברה ואח"כ הפרישה
	מתכפר ⁶	מתכפר ⁷
בולד חטאת	אינו מתכפר ⁸	מתכפר ⁹

¹ תמורת תודה לא נתבאר דינה בסוגיא, ואחרונים האריכו בזה ובשיטת הרמב"ם.

² ברש"י כת"י הביא עוד פירוש, וכגון שהוא אחד מד' שצריכים להודות - דאז ג"כ מיקרי תודת חובה.

³ ומבואר בגמ' שזה ודאי אינו חידושו של ר' יוחנן שאמר "לא שנו אלא לאחר כפרה אבל לפני כפרה טעונים לחם", כיון שחילוק זה כתוב להדיא בברייתא שמ"תודה יקריב" למדנו שאיזה מהם שירצה יקריב ומתכפר בו ויביא עמו לחם, ואחר שהתכפר מביא את השניה בלא לחם.

⁴ מקרה זה אינו מפורש בברייתא הנ"ל, דשם כתוב להדיא רק על לאחר כפרה שאין טעון לחם, בין בחליפין ובין בולדות חובה, וכן על חליפין שקודם כפרה שטעונות לחם, אבל על ולד קודם כפרה לא כתוב. ונחלקו ר' יוחנן ושמואל אם אדם מתכפר בשבח הקדש, לר' יוחנן מתכפר ולכך מביא גם לחם, ולשמואל אינו מתכפר ואינו יוצא ידי חובת נדרו, ולכך ג"כ אינו מביא לחם.

⁵ דהכי אמר שמואל "כל שבחטאת מתה בתודה אין טעונה לחם" וכו', ובחטאת הדין שולד חטאת מתה ולא יכול להתכפר בה במקום אמה, וא"כ לשיטתו גם בתודה אינה טעונה לחם כהאי גוונא, והיינו דלא כבר יוחנן הנ"ל.

⁶ מבואר בסוגיא דלר' יוחנן אדם מתכפר בשבח הקדש, ולכך אם הקדיש ואח"כ נתעברה יכול להתכפר בה.

⁷ באופן זה רצו התוס' לומר שטעמו של ר' יוחנן כשיטתו בתמורה (כה). שעובר לאו ירך אמו [ואם רצה היה יכול להקדיש רק את האם ולשייר את הולד], ואם הקדישה כשהיתה מעוברת ונתכוין גם לולד הוי כמפריש ב' תודות (אחת מהן לאחריות) שרצה בזה מתכפר רצה בזה, [אלא שבסוף דבריהם הקשו מלקמן (פא). שאמרינן לר' יוחנן שאדם מתכפר בשבח הקדש גם בהפרישה מעוברת].

⁸ דכיון דאמרינן דהלכה למשה מסיני דולד חטאת מתה, ל"ש להתכפר בה.

⁹ ר' יוחנן לשיטתו, שאם היתה מעוברת בשעת הפרשה הוי כמפריש ב' חטאות לאחריות וכנ"ל, [ואינו שייד לדין שבח הקדש, כיון שס"ל לר' יוחנן דאם שיירו משוייר דעובר לאו ירך אמו, והרי שחל עליו הקדש שלא מכח אמו].

חוכן ד"ר כולל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף פ. - המשך

הפריש לאחריות חטאת באופנים דלהלן, והקריב אחת מהן, מה דין השניה?

	הפריש ב' חטאות ושתייה לפניו והקריב אחת	הפריש אחת ואבדה, והפריש אחרת ומצא קודם הקרבה	כנ"ל ומצא רק אחר ההקרבה
לחכמים	רועה	רועה	מתה
לרבי	רועה ¹⁰	מתה	מתה
לר' שמעון	מתה	מתה	מתה

מנחות דף פ:

הפריש תודה או חטאת ואבדה, והפריש אחרת ואבדה גם השניה, והפריש שלישית ונמצאו הראשונות. ועתה הקריב אחת מהן, האם הנשארות הם חליפיה: ובחטאת מתה, ובתודה אינה צריכה לחם, או לא?

	כשהקריב לראשונה	כשהקריב לשניה	כשהקריב שלישית
לר' זירא	השניה: חליפין השלישית: אינה חליפין ¹¹	השאר חליפין	הראשונה: אינה חליפין השניה: חליפין
לאביי	השאר חליפין	השאר חליפין	השאר חליפין

תודה שנתערבה בתמורתה, מה הדין באופנים דלהלן?

	בשתייה לפניו	במתה אחת מהן
כשאמר "הרי עלי תודה"	מביא שתייה - ומתנה ¹²	מביא עוד אחת - ומתנה ¹³
כשאמר "הרי זו תודה"	מביא שתייה - ומתנה	הנשארת אין לה תקנה ¹⁴

¹⁰ והעמידו תוס', בכגון שאמר: "תקדש חטאת אחת מתוך השתים [והשניה תהיה לאחריות]", דע"כ לא מיירי בהקדישם בזה אחר זה, דאז אינו מתכפר בשניה אלא בראשונה, וגם בהפריש בבת אחת לא מהני, "דכל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו".

¹¹ פי', רבא ור' זירא ס"ל שהשניה שהפריש היא חליפי הראשונה, וכיון שכן, כשהקריב לראשונה לחובה או לחטאת, השניה דינה כמותר תודה שאין צריך לחם, או בחטאת - שהשניה דינה כמפריש חטאת לאחריות אחר שאבדה הראשונה שיוצאת למיתה אחר שקרבה הראשונה. אמנם השלישית אינה חליפיה של ראשונה אלא של שניה. ולכך בתודה הוי כמרבית בתודה שצריך להביא לה לחם, ובחטאת דינה לראותה דהא לא חליפיה הוקרבו.

¹² פי', דהגם שיכול להביא את הלחם רק עם התודה ולא עם תמורתה, מ"מ מהני שיביא את שתייה ויתנה אם זו תודה זו לחמה והשניה תמורה, ואם זו תמורה והשניה תודה זה לחמה.

¹³ פי', דכיון שאמר הרי עלי - הוא חייב באחריות התודה, ולכן יביא עוד אחת ויתנה, דאם זו תמורה - החדשה שהבאתי תהיה תודה וזה לחמה, ואם זו תודה - זה לחמה והחדשה שהבאתי תהיה לאחריות.

¹⁴ כיון שאמר הרי זו - אין חייב באחריות, ולא יכול להתנות ולומר אם זו תודה זו לאחריות, דאין אחריות לנדבה. ולהביא אחרת סתם אסור, כיון שאין מביאים חולין לעזרה.